

**Глянь Т.І., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії*
Державний біотехнологічний університет, Україна**

Сталий розвиток агробізнесу в умовах війни

Сталий розвиток у бізнесі – це стратегія і дії компанії, спрямовані на зменшення негативного впливу на навколишнє середовище і одночасно збільшення позитивного впливу на розвиток суспільства. Щоб оцінити, як компанія впливає на довкілля та стейкхолдерів, а також зворотній процес, – як довкілля і стейкхолдери впливають на бізнес компанії, існують міжнародні стандарти [1, с.8]. Один з таких – Global Reporting Initiative (GRI), в рамках якого бізнес-практики компаній аналізуються на основі екологічних, соціальних та управлінських показників (ESG) [2]. Стандарти GRI були схвалені Глобальною радою зі стандартів сталого розвитку (GSSB) у серпні 2016 року. Ця система оцінки бізнесу основана на концепті double materiality (подвійна суттєвість). Це означає, що компанія повинна звітувати, як питання сталого розвитку впливають на її бізнес («ззовні всередину»), і як її діяльність впливає на суспільство та навколишнє середовище («зсередини назовні»). Ця концепція виникла після усвідомлення того, що бізнес не може функціонувати у відриві від навколишнього середовища та суспільства. Тому компанії, розглядаючи власні інтереси, повинні також вивчати, як їхні дії впливають на ресурси та людей, від яких вони залежать у своєму функціонуванні, тим самим допомагаючи кожній компанії отримати більш повне уявлення про організацію, її діяльність та її роль у ширшому контексті.

В Україні під час війни, очевидно, найбільш вразливою стала соціальна складова ESG. Мільйони людей були змушені змінити місце проживання, втратили житло, роботу, а багато, на превеликий жаль, і близьких. Для аграрного бізнесу люди завжди мають бути в центрі уваги, але з лютого 2022 року більшість компаній значно посилили зусилля у цих питаннях і соціальна сфера стала пріоритетною для них. Та діяльність, яку компанії проводять у соціальній сфері зараз, максимально направлена на збереження життів і здоров'я людей. Мова і про внутрішньо переміщених осіб, і про сім'ї співробітників, які були змушені покинути свої домівки, і про тих, хто став до лав ЗСУ. Турбота не лише про співробітників, але й про їх сім'ї, є природнім процесом, тим більше під час війни.

Всі відчують відповідальність за те, щоб економіка працювала, наповнювала бюджет, щоб у нас був ресурс продовжувати боротьбу. Бізнеси мають не лише фінансову, але й моральну мотивацію [3, с.100; 4; 5, с.118]. Крім того, з початком війни Україна стала вести тіснішу торгівлю з Європою. Наприклад виробник цукру, не могли постачати свою продукцію на ринки ЄС через високі тарифи і обмеження. А тепер, коли Україна була включена в Угоду про вільну торгівлю, компанії можуть вільно продавати продукцію, за винятком дій окремих країн щодо заборони ввезення сільгосппродукції з України.

* Науковий керівник – Антощенкова В.В., д-р екон. наук, доцент.

Відповідно, це означає вихід на найбільш вимогливий ринок з точки зору якості та безпеки продуктів. Отже, ми маємо постійно підвищувати свої стандарти. Індекс Глобальної ініціативи звітності (GRI) Світового банку формується відповідно до стандартів GRI. Індекс GRI охоплює діяльність, здійснену протягом фінансового року і включає наступні аспекти (табл.1).

Таблиця 1

Аспекти GRI

Аспекти	Обґрунтування
1. Економічні показники:	створення та розподіл економічної цінності є частиною місії Банку щодо ліквідації крайньої бідності та сприяння спільному процвітання; акціонери та інвестори піклуються про стійкі економічні показники установи.
2. Непрямі економічні наслідки:	непрямі економічні наслідки є важливим аспектом цілі Банку щодо зменшення бідності та підвищення спільного процвітання.
3. Біорізноманіття:	завдяки кредитуванню та грантової підтримки країн-клієнтів, Група Банку є одним із найбільших міжнародних джерел фінансування біорізноманіття в усьому світі.
4. Права людини/дитяча праця/права корінних народів:	банк просуває права людини через свої проекти, наприклад, покращуючи доступ бідних людей до медичної допомоги, освіти, їжі та води; сприяння участі корінних народів у прийнятті рішень; посилення підзвітності та прозорості урядів перед громадянами; підтримка судової реформи; та боротьба з корупцією.
5. Місцеві громади:	банк визнає, що підходи та дії, спрямовані на розвиток громади, є важливими елементами ефективної стратегії подолання бідності та сталого розвитку.
6. Боротьба з корупцією:	вирішальним для місії Банку щодо подолання крайньої бідності є добре функціонуючий державний сектор, який надає якісні державні послуги відповідно до вподобань громадян і сприяє зростанню, орієнтованому на приватний сектор і ринок, водночас розумно керуючи своїми фіскальними ресурсами. Лідери громадської думки в країнах-клієнтах Банку назвали боротьбу з корупцією одним із пріоритетів свого розвитку.

GRI було засновано в Бостоні (США) у 1997 році після громадського обурення щодо екологічної шкоди від розливу нафти Exxon Valdez, що відбулося в 1989 році. Мета полягала в тому, щоб створити перший механізм підзвітності, щоб переконатися, що компанії дотримуються принципів відповідальної екологічної поведінки, який потім був розширений, щоб включити соціальні, економічні питання та питання управління. Щоб швидко та гнучко реагувати на зміну очікувань зацікавлених сторін, GRI вирішила структурувати Рекомендації як серію модульних стандартів. Це дозволяє GRI коригувати окремі стандарти через регулярні проміжки часу без необхідності оновлення всієї структури. Зараз структура складається з 3-х загальних стандартів і 33-х тематичних стандартів. Таким чином, звіт про сталий розвиток відповідно до стандартів GRI є звітом, який відповідає вимогам трьох загальних стандартів, а також містить розкриття інформації щодо тих тем, які є суттєвими для розуміння ефективності сталого розвитку.

GRI (Global Reporting Initiative) є незалежною міжнародною організацією, яка допомагає підприємствам та іншим організаціям брати на себе відповідальність за їхній вплив, надаючи їм глобальну спільну мову для передачі інформації про цей вплив. Штаб-квартира Секретаріату GRI розташована в Амстердамі, Нідерланди, і ми маємо мережу із семи регіональних офісів, щоб забезпечити підтримку організацій і зацікавлених сторін у всьому світі. Компанії, які бажають надавати інформацію лише на певні теми, тепер мають можливість звітувати відповідно до єдиного обраного стандарту. Наприклад, якщо компанія хоче звітувати про дотримання прав людини, не торкаючись інших тем, тепер вона може використовувати тематичний стандарт без посилання на загальну структуру.

GRI передбачає стале майбутнє завдяки прозорості та відкритому діалогу про вплив. Це майбутнє, у якому звітування про вплив є звичайною практикою для всіх організацій у всьому світі. Як постачальник найпоширеніших у світі стандартів розкриття інформації про сталий розвиток, GRI є каталізатором цих змін: встановлюючи глобальні стандарти звітності про вплив; дотримуючись незалежного процесу з багатьма зацікавленими сторонами; дотримуючись найповніших у світі стандартів звітності про сталий розвиток; стандарти доступні як безкоштовне суспільне благо.

GRI існує, щоб допомогти організаціям бути прозорими та брати відповідальність за свій вплив, щоб ми могли створити стале майбутнє. У 2016 році GRI перейшла від надання рекомендацій до встановлення перших глобальних стандартів звітності про сталий розвиток – Стандартів GRI. Стандарти продовжують оновлюватися та додаватися, включаючи нові Стандарти щодо оподаткування (2019) та Відходи (2020), суттєве оновлення Універсальних стандартів (2021) і продовження розгортання Галузевих стандартів (з 2021 року).

Список використаних джерел:

1. Антощенкова В. В., Дейнега М. В. Історико-теоретичні аспекти корпоративної соціальної відповідальності / Вчені записки : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана ; [редкол.: О. Яценко (голов. ред.) та ін.]. Київ : КНЕУ, 2023. Вип. 30. С. 6–14; 2. Офіційний веб-сайт GRI (Global Reporting Initiative). URL: <https://www.globalreporting.org/about-gri/>; 3. Антощенкова В. В., Кравченко Ю. М. Земельна реформа, досвід, тенденції та перспективи. Вісник ХНТУСГ імені Петра Василенка. 2018. Вип. 193. С. 94-102; 4. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері сприяння розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні на період до 2030 року» від 24.01.2020 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/66-2020-%D1%80#Text>; 5. Антощенкова В.В., Антощенков Р.В. Енергоефективність як критерій інноваційного розвитку та конкурентоспроможності держави. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка. 2018. Вип. 191. С. 109-121.